

"IK ZAL JULLIE NIET AAN JE LOT OVERLATEN. IK KOM. "

Inleidend woord

In de jaren vijftig en in de jaren zestig nog, zat ook deze kerk tijdens de diensten helemaal vol. Nu is er plaats over. Natuurlijk gaat het erom, dat wij hier wel zijn vandaag. Niet de lege plaatsen zijn het belangrijkste. Maar het laat wel zien, dat het niet zo gewoon meer is, dat wij hier bij elkaar gekomen zijn. Veel mensen weten niet goed meer, wat ze in de kerk zouden moeten, wat ze eraan hebben. We hebben veel vastigheid verloren. De samenleving is totaal veranderd: waar gaan we heen? Waar is de weg, waar vinden we een wegwijzer? O, wat is dat gauw gegaan. Hier zijn we dan. Als wezen, aan ons lot overgelaten? En hier klinkt een boodschap. De boodschap van de Schrift, alsof er niets veranderd is: hetzelfde evangelie als in de jaren twintig, vijftig en zestig. Hoe klonk dat toen, hoe klinkt dat nu?

"Als je Mij liefhebt, zul je mijn geboden onderhouden". Hoog en plechtig de woorden van het evangelie van Johannes. Nou ja, dat mag wel een keer, want we zijn hier niet voor niets, en niet voor de eerste keer: we zijn dus wat gewend.

Toch is het wel bijzonder wat hij ons meldt. *"Als je Mij liefhebt, zul je mijn geboden onderhouden"*, is niet hetzelfde als: als je me aardig vindt, zul je wel doen wat ik zeg, als je me best wel een bijzonder mens vindt en sympathiek ook nog voor arme sloebers ..., dan zullen we doen wat hij zegt... *Dat bedoelt hij niet!* Liefde is iets heel bijzonders: dat is je hechten, je verbinden, daar kom je nooit meer los van zonder tegelijk jezelf te verliezen. Dat is andere liefde dan waar wij vaak genoeg mee nemen of moeten nemen.

Johannes schrijft deze woorden dan ook met de pen in zijn ene hand, terwijl hij met zijn andere hand de Tora-rol openhoudt (die telkens weer dicht wil rollen) bij het zesde hoofdstuk van De Woorden, waar hij hem aangrijpen: *Hoor Israël: liefhebben zul je de Eeuwige, met alle lef die in je is, met heel je ziel en met alle kracht van je verlangen. En die naaste van je (vriend of vreemde maakt-niet-uit), die is net als jij: wees lief voor haar, wees lief voor hem. Deze woorden reik IK je aan: om te doen wat goed voor je is. (Deut.6,4vv).* En ieder woord telt, gebeurt, in dat spreken: liefhebben is dan niet een beetje leuk vinden, doen is dan niet beetje doen, zo ongeveer, maar doen is doen; goed is dan niet een beetje goed, maar goed is goed, zoals de Eeuwige goed is. Voor jou: voor wie jij bent, voor wie jij mag zijn zoals jij bent. Dit zijn woorden in geschenkverpakking: pak ze maar uit, pak mij maar uit (zegt de Heer). Johannes hoort dat in die woorden van Jezus, die hij constant de Heer noemt, de Aanwezigheid van de Eeuwige ontwarend: IK kom. "Er is een hulp in aantocht: de geest van waarheid. In die geest zijn we hier bij elkaar. Niet als wezen aan ons lot overgelaten. Belijden we dan onze hoop voor de Eeuwige en elkaar, en bidden we: Heer, ontferm u over ons.

GEBED

Eeuwige,
die we als God roepen,
Zijn we aan ons lot overgelaten,
als wij uw aanwezigheid bijna bevroeden?
Als we voelen
dat in het roepen onze woorden worden gehoord
en in ons hart, dat we door U word beluisterd?
Wij zijn uw beeld;
u bent onze angstige terughoudendheid zo nabij,
wat zouden wij zeggen dat U al niet hoort?
Toch vragen wij U:
hoe zullen we U herkennen
tussen zoveel goden tot wie wij ons wenden om hulp?
U lijkt nog onbekender dan uw beeld.
Zie ons heel, hoor ons heel,
schep ons heel, niet alleen uw beeld,
help ons zijn: U en ons.
Dat vragen wij U door Jezus
die in de geest leeft met U.

"IK ZAL JULLIE, WEZEN DIE JULLIE ZIJN, NIET AAN JE LOT OVERLATEN "

Deze uitspraak heeft mij getroffen, de hele week al. Wat staat er eigenlijk.

"Ik zal jullie, wezen die je bent, niet aan je lot overlaten laten". Is dat nou beeldspraak? Of is het echt?

Johannes weet wel wat hij zegt, denk ik, en wij -hier in de kerk- weten zo goed als allemaal wat het is wees te zijn. De meesten hier hebben geen vader en moeder meer, sinds lang al, of nog maar pas.

U bent uw moeder kwijt. U heeft nog wel uw herinneringen, vaag of scherp, maar die levende vrouw die uw moeder was, die geborgenheid gaf, bij wie u op schoot zat dicht tegen haar aan, haar zoen, haar knuffel en haar hand door uw haar, het kind in u dat u blijven mocht zolang als zij leefde, ook al was u allang volwassen: ... die levende vrouw is er niet meer. U bent wees, hoe oud u ook bent. Ook als uw relatie moeizaam was, is wees-zijn pijnlijk.

U mist uw vader. Stoer of zachtaardig, rots in de branding, tegen wie u ook vechten moest, die veilige schouder, nabijheid of op afstand: ... die levende man is er niet meer.

Herinnering. Het verleden is voorbij ...en toch niet. De meesten van ons zijn wees. Dat besef woont diep van binnen, tot op vandaag.

Johannes wil ons raken, door dit op te roepen en ons te kijk zetten voor onszelf: als kwetsbare mensenkinderen, hoe geslaagd ook in het leven, klein en zonder vader en moeder, zonder bescherming aan ons lot overgelaten. En als we dan kijken naar onszelf, nu en dan, -vandaag is nu, dan voelen we dat ... wat het is wees te zijn....zelfs al zijn we het op dit moment nog niet -de jongeren onder ons- hebben een idee van wat dat is, van horen zeggen.

Wat wil die Jezusverteller, wat heeft hij voor ogen, als hij ons woorden uit de mond van Jezus voorhoudt? Wat heeft hij ermee voor, om juist deze pijn in ons op te roepen, dit gevoel van kleinheid, van weerloosheid tegenover Jezus, die ... afwezig is: *"Nog een korte tijd en de samenleving heeft geen oog meer voor mij"*

Hij wil, dat we niet meer naar links weggijken en niet meer naar rechts weggijken ...om hem te zoeken, maar alleen nog maar naar wie wij nu zijn. Want deze evangelieververteller wil zeggen, dat wij nog meer verweesd zijn dan wij denken.

Nog meer? Waar moeten we dat *meer* dan zoeken?

Johannes schrijft dit alles bijna vijftig jaar na Jezus dood en Pasen. Maar sinds die eerste overrompelende paaservaring zijn de tijden veranderd. De wereld waar hij nu leefde, die samenleving, was een smeltkroes van culturen geworden, verwarring rondom, ook religieuze verwarring, de tempel was weg, geen houvast, waar moest je heen? Wie was nog thuis in zijn wereld? Wie was thuis ook in die kleine aarzelende groepjes Jezusvolgers, onderling twijfelend twistend en elkaar zoekend op goed geluk? Die verwarde gemeenschap vroeg aan haar voorganger Johannes: zeg wat, wijs de weg, hoe verder? Want je wilt tenslotte een leider die het weet.... en die met stelligheid zegt: die kant op, die kant op... Johannes leefde dus, zeg maar, in een tijd als deze. Zijn woorden zijn echt aan ons besteed. Dan stelt hij met grote opzet zijn diagnose met, wat woorden van Jezus: *Jullie zijn wees. Zie het onder ogen...en leer ervan, samen!*

Het klinkt hard, maar Johannes houdt er aan vast. Hoe komt hij daarbij? Waar zouden wij het antwoord op die vraag anders moeten zoeken dan in het bijzondere boek van menselijke ervaring, openbarende ervaring: de Schriften? (Daarom zijn we precies hier. Want de hele liturgie staat of valt met het openslaan van die Schriften en het delen van brood en beker). Jezus zelf praat vanuit *deze* reisgids, *dit* boek van Verbond. Dat verbond is richtinggevend.

De Schrift leert het ons, eens en voorgoed: Wij zijn niet geborgen bij Moeder Aarde, wij worden niet gewiegd en vertroeteld, beschermd en beschut in haar armen: zij is geen alvermogende godin op wie we ons kunnen verlaten. Die les om te leren is als eerste boek van de Bijbel neergezet. Daar begint het wees-zijn al. Dat leren de Schriften ons door continu spiegelverhalen te zetten naast onze vuurvaste stellingen en geharde stellingnames vanuit een vermeend beter weten.. Het is juist aan hoorders en lezers om uit de multiple-choice-vragen waarvoor de Bijbel ons stelt onze keuzen te destilleren en ons gedragen te verantwoorden, zodat we de mogelijkheden van onze openheid kunnen beleven.

Die Bijbelse boodschap als vraagstelling is: Tora , wegwijzing voor wezen, te schriftstelling van het verbond: Zij leert ons ook oog te hebben, dat wij een Vader hebben, of anders gezegd: We krijgen een nieuw-ingevuld geboortebewijs: kinderen van de Eeuwige; wij worden *gewenst*, naar onze levensgang wordt uitgekeken, opgenomen worden we in zijn Een-zijn. We werden door Jezus bemoedigd het aan te durven om te bidden zoals Israël: *Onze Vader!*" Een heel riskante roep, je moet maar durven. Daarom zegt de liturgie vanouds ook: *Audemus dicere: Pater noster...* Laten we het wagen 'onze Vader' te zeggen.

En dan is het natuurlijk om, geïdentificeerd en wel, op een plaats als deze samen te komen, in een bijzonder weeshuis: thuis-plaats van God. Verzameld rondom de afwezigheid van die broeder die Jezus heet, die ook wist wat het is wees te zijn: "*Mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten?*". Een van ons is hij. Herkenbaar.

Herkenbaar? Ja, kijk goed, herkennen we niet zijn gezicht in de trekken van die Syrische vrouw van gisteren op het journaal, -hebben we die niet meer gezien?-, die betraande ogen van dat moslimjongetje, de drive van die vrijwilliger die die asielzoekers Nederlands leert om ze hun stem terug te geven, in zijn gezicht de trekken van onszelf als we het zo moeilijk vinden de lasten van de ouderdom te dragen, of van de jonge mens die zich vertwijfelend afvraagt waarheen te gaan? Kijk goed, we zijn thuis in dit weeshuis, onder ons.

"De wereld heeft geen oog meer voor mij, maar jullie nemen waar door mijn ogen, want ik leef en ook jullie zullen leven. Ik in mijn Vader, jullie in mij en ik in jullie."

Zo is dat onder broers en zussen. Rondkijken en herkennen, vrijuit roepen! Je verzamelen rond de meest kwetsbaren, ze binnenhalen binnen de kring! Het samenzijn vieren, solidariteit! Liturgie. De kaarsen en het altaar getuigen ervan. Het evangelieboek, brood en beker wijn, delen met elkaar, het zingen van het hoogste lied.

In onze kwetsbaarheid dragen wij de blijde boodschap in ons: wij mogen zijn wie wij zijn en wij worden gekend zoals wij zijn. En zo mogen wij zijn voor ieder mens op aarde. En zij voor ons. Laten we *wel* wezen, want we worden niet in de steek gelaten. Wij krijgen de lucifers....vuurdragertjes, lichtdragertjes, waar mee we zelf de vlammetjes aansteken boven het hoofd van kies maar, ons kent ons. Daarom deze liturgie vandaag. Dat het u wel bekeome!

VOORBEDE

Laat ons bidden

voor deze wereld, die zucht en kreunt om bevrijding,
voor heel de lijdende mensheid van onze dagen,
voor alle slachtoffers van oorlog en rassenhaat,
voor al de slachtoffers van wreedheid, hun door hun medemensen aangedaan.
dat degenen die op dit moment *niet* lijden,
die op dit moment *geen slachtoffer zijn* van geweld en wreedheid
het voor hen opnemen en hun eigen zegeningen met hen delen.
Laten ons vol vertrouwen bidden:

Laat ons bidden

voor hen die het geloof in de mensen en in de liefde verloren hebben;
voor de mensen die zich in de steek gelaten voelen door god en mens,
die geen vader of moeder, vriend of vriendin hebben,
die niemand kennen die blij met hen is.
voor allen die in hun lijden zozeer lijken op Jezus;
dat degenen die zich toevertrouwen aan de Eeuwige
hun geloven, hopen en liefhebben vormen geven
die concreet tegemoet komen aan hen die ernaar uitzien.
Laten ons vol vertrouwen bidden

Laten we bidden

voor de nieuwe bisschop Gerard de Korte
die zich in onze dienst heeft laten aanstellen,
om ons voor te gaan in gebed en dankbaarheid,
om de inspiratie die overal in zijn bisdom leeft
te bundelen en ten goede te laten komen aan velen:
dat het hem gegeven mag zijn, bidden wij,
om bemoedigend en te troostend daar te zijn,
waar teleurstelling en apathie de over hand dreigt te krijgen;
dat ook wij samen met hem nieuwe wegen mogen vinden
en oude wegen herontdekken die leiden
tot een samenleving van vrede, zoals Jezus beoogde.

Laten we bidden voor onszelf

om vertrouwen als we met angst en beven de toekomst tegemoet zien,
om hoop als we in de verwarring geen uitweg meer zien,
om liefde: dat die grote bevrijding komen zal voor allen,
kinderen van God.

Lieve God,

Kom en beadem ons met uw Geest.
Neem weg uit ons midden alle geweld.
Beteugel onze drift en ontwar onze verwarring.
Laat de gebeden tot u doordringen
van alle mensenkinderen op deze wereld,
van ons die een beroep doen op uw liefde.
Dan zullen wij met vreugde uw woord verstaan,
dat Gij ons niet als wezen aan ons lot overlaat,
maar dat wij uw kinderen zijn,
zoals Jezus Christus, uw zoon,

die leeft vandaag en alle dagen
tot in de eeuwen der eeuwen. AMEN